

## Keski-Pohjanmaan maakuntapuntari 2018, KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön kyselytutki- mus keskipohjalaisten mielipiteistä:

### Keskipohjalaiset kantavat huolta maaseudulla asuvien ja huono-osaisten elinoloista

*Keski-Pohjanmaalla kannetaan huolta maaseudulla asuvien ja huono-osaisten elinoloista. Hyväosaisten uskotaan pärjäävän tulevaisuudessa entistä paremmin, käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön maakunnan asukkaiden näkemyksiä kartoittavasta tutkimuksesta.*

*Kaksi kolmesta toivoo Keski-Pohjanmaan yhdeksi uudistuksessa kaavailuista maakunnista. Vain joka seitsemäs on toista mieltä.*

*Maakuntavaaleissa äänestämistä pidetään tärkeämpänä kuin eurovaaleissa äänestämistä. Neljä viidestä pitää hyvänä suorina maakuntavaaleja ja kolme neljästä kävisi äänestämässä. Ehdokuutta halutaan kuitenkin rajata. Kuusi seitsemästä ei pidä hyvänä, että sama henkilö on ehdolla kunta-, maakunta- ja eduskuntavaaleissa.*

*Ehdokkaaksi maakuntavaaleihin olisi kysyttäessä valmis jopa lähes joka kolmas keskipohjalainen ja maakunnalliseen lautakuntaan kaksi viidestä asukkaasta. Luvut ovat selvästi muuta maata korkeammat.*

*Maakuntajohtajan haluaisi valita suorilla vaaleilla kolme viidestä. Maakunnallista aloiteoikeutta toivoo neljä viidestä.*

*Keskipohjalaisten keskuudessa on keskimäärää enemmän niitä, jotka siirtäisivät vastaisuudessa kuntien tehtäviä maakuntien vastuulle. Sote-uudistuksen jälkeen kunnille jäävät tehtävät halutaan kuitenkin säilyttää kunnilla.*

*Keski-Pohjanmaalla luotetaan neuvolapalveluissa ja perusterveydenhuollossa julkiseen palveluntarjontaan ja erikoislääkäripalveluissa yksityiseen.*

Tuoreimmassa maakuntiin kohdistetussa tutkimuksessa asukkaat puntaroivat elinolojen kehitystä maakunnassa, alueellista itsehallintoa, osallistumista ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia sekä sote-palveluiden valinnanvapautta. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti keskeisiä tutkimuksen tuloksia Keski-Pohjanmaan osalta.

**Maaseudulla asuvien ja huono-osaisten elinolot huolettavat Keski-Pohjanmaalla**

Näkemyksiä oman maakunnan elinolojen kehityksestä selvitettiin tutkimuksessa siten, että vastaajille esitettiin lista väestöryhmiä. Heiltä kysyttiin, millaiseksi näkevät näiden väestöryhmien elinolojen kehittyvän omassa maakunnassa seuraavan kymmenen vuoden aikana.

On vain yksi väestöryhmä, jonka kohdalla enemmistö (70 %) Keski-Pohjanmaan asukkaista odottaa elinolojen kehittyvän parempaan suuntaan, hyvätuloiset.

Kuuden väestöryhmän elinolojen otaksutaan maakunnassa kulkevan vääjäämättömästi huonompaan suuntaan. Nämä ovat huonotuloiset (77 %), maaseudulla asuvat (76 %), viljelijät (76 %), eläkeläiset/ikäntyneet (71 %), opiskelijat (62 %) ja työttömät (58 %).

Keski-Pohjanmaan asukkaiden odotukset eri väestöryhmien elinolojen muutoksesta poikkeavat jonkin verran koko maan väestön keskiarvosta. Keski-Pohjanmaan asukkaat ovat keskimäärää useammin huolissaan monien väestöryhmien olojen kehityksestä. Näitä ovat etenkin maaseudulla asuvat, viljelijät, yrittäjät, opiskelijat ja ikääntyneet.

### **Suoria maakuntavaaleja kannatetaan – rajoja ehdokkaaksi asettautumiselle**

Tutkimuksessa selvitettiin mielipiteitä maakuntavaaleista ja maakuntavaltuustosta. Valtaosa (80 %) Keski-Pohjanmaalla asuvista pitää hyvänä sitä, että kansalaiset voivat vastaisuudessa valita päättäjät maakuntiin suorilla vaaleilla. Maakuntahallintoon päädyttäessä pidetään vaaleja toivottavana siitakin huolimatta, että vaalit eivät houkuta käymään äänestämässä. Samaan hengenvetoon kuitenkin enemmistö (56 %) keskipohjalaisista sanoo, että kunnanvaltuustojen pitäisi valita päättäjät maakuntaan kuntakohtaisten kiintiöiden puitteissa.

Keski-Pohjanmaalla asuvat ovat taipuvaisia rajaamaan maakuntavaaliehdokkaaksi asettautumista. Neljä viidestä (84 %) katsoo, että samojen ihmisten ei pidä olla päättämässä valtakunnan, maakuntien ja kuntien asioista. Silti joka toinen (50 %) ilmoittaa, että ehdokkuuden rajaaminen eri vaaleissa olisi epädemokraattista.

Maakuntavaltuuston tuleva rooli ja merkitys askarruttaa huomattavaa osaa asukkaista. Enemmistö (59 %) epäilee, että maakuntavaltuustolla ei tule olemaan todellista päätösvaltaa. Kaksi viidestä (40 %) uskoo, että maakuntavaltuusto kykenee toimimaan vastuuntuntoisesti koko maakunnan edun huomioon ottaen. Kolme viidestä (59 %) olettaa maakuntavaltuuston ajavan suurten kaupunkien asiaa. Kaksi viidestä (42 %) arvioi, että maakuntavaltuusto tulee olemaan kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien toimiva väylä.

Keski-Pohjanmaan asukkaiden mielipiteet poikkeavat koko maan väestön näkemyksistä. Keskipohjalaiset suhtautuvat maakuntavaaleihin ja maakunnan toimintamahdollisuuksiin myönteisemmin kuin koko väestö maassa keskimäärin.

### **Keskipohjalaiset suhtautuvat maakuntaudistukseen myönteisemmin kuin suomalaiset keskimäärin**

Suhtautumista maakuntauudistukseen ja maakunnalliseen itsehallintoon selvitettiin kuudella asenneväittämällä. Lähes puolet (47 %) Keski-Pohjanmaan asukkaista pitää nykyistä 18 maakunnan jakoa hyvänä perustana sote- ja maakuntauudistukselle. Kahdelle kolmesta (66 %) on tärkeää, että oma maakunta on yksi uudistuksessa perustettavista maakunnista.

Kaksi viidestä (41 %) yhtyy väittämään, jonka mukaan maakunnilla tulee olla samanlainen itsehallinto kuin kunnilla nykyisin. Eri mieltä on samansuuruinen joukko (39 %). Kaksi viidestä (40 %) ilmoittaa, että maakunnat eivät tarvitse minkäänlaista itsehallintoa. Kaksi viidestä (41 %) on eri mieltä.

Ajatus kuntien lakkauttamisesta ja kaikkien tehtävien siirtämisestä maakunnille tyrmätään Keski-Pohjanmaalla (67 %). Maakuntien toiminnan rahoittaminen vastaisuudessa maakuntaverolla on monien mielestä vastenmielistä. Kolmannes (33 %) kannattaa ja kaksi viidestä (43 %) vastustaa maakuntaveroa. Keski-Pohjanmaan asukkaat suhtautuvat maakuntauudistukseen myönteisemmin kuin suomalaiset keskimäärin.

### **Yli kolmannes siirtäisi jatkossa elinkeinojen edistämisen maakunnan vastuulle**

Tutkimuksessa vastaajille esitettiin joukko sote-uudistuksen jälkeen kunnille jääviä tehtäviä. Heiltä kysyttiin, mitkä kaikki kunnille jäävistä tehtävistä ovat sellaisia, jotka tulisi myös siirtää maakunnan vastuulle.

Tulosten mukaan ei juuri löydy asioita, joita enemmistö haluaisi siirtää maakunnan vastuulle. Eniten kannatusta saa elinkeinojen edistäminen (yritysten toimintaedellytykset, yritysneuvonta jne.), jonka yli kolmannes (37 %) olisi valmis luovuttamaan maakunnalle. Noin kolmasosa siirtäisi maakunnalle myös vapaan sivistystyön tehtävät sekä lukiot ja ammatilliset oppilaitokset.

Keski-Pohjanmaan asukkaiden keskuudessa on keskimäärää enemmän niitä, jotka siirtäisivät vastaisuudessa kuntien tehtäviä maakuntien vastuulle.

### **Maakuntavaalit eurovaaleja tärkeämmät**

Vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeiksi he kokevat eri tavat vaikuttaa päätöksiin ja toimintatapoihin hallinnon eri tasoilla. Vastaajat arvioivat jokaista vaikuttamiskeinoa erikseen neliportaisella asteikolla.

Tärkeäksi vaikuttamisen kanavaksi kysytyistä koetaan äänestäminen eduskuntavaaleissa. Enemmistö Keski-Pohjanmaalla asuvista (70 %) pitää äänestämistä erittäin tärkeänä tapana vaikuttaa. Vähintään melko tärkeänä tätä pitää miltei yhdeksän kymmenestä (87 %). Käytännössä yhtä tärkeäksi koetaan kuntavaaleissa äänestäminen (67 % erittäin tärkeää ja 19 % melko tärkeää).

Muut tavat vaikuttaa osoittautuvat vähemmän tärkeiksi mahdollisuuksiksi, joskaan ei merkityksettömiksi. Lähes joka toinen arvostaa suuresti mahdollisuutta äänestää maakuntavaaleissa (46 % erittäin tärkeä tapa). Eurovaaleja keskipohjalaiset eivät no-teeraa yhtä korkealle.

Keski-Pohjanmaan asukkaiden näkemykset poikkeavat vain hieman koko maan väestöstä. Äänestäminen kaikenlaisissa vaaleissa on tärkeämpää kuin maan asukkaiden keskuudessa keskimäärin.

### **Yksi kuudesta on erittäin kiinnostunut luottamustehtävistä maakunnassa**

Kokonaisuutena luottamustehtävistä suuresti kiinnostuneiden osuudet ovat kauttaaltaan suhteellisesti jokseenkin pieniä mutta absoluuttisesti suuria. Keskipohjalaisista yksi kuudesta pitää maakuntavaltuustossa (15 %) ja muussa maakunnallisessa toimielimessä toimimista (17 %) periaatteessa erittäin houkuttelevana. Kunnallinen lautakunta kiinnostaa suuresti yhtä kymmenesosaa (11 %) ja valtuustoehdokkuus yhtä kolmesta (31 %). Keskipohjalaiset ovat kiinnostuneempia luottamustehtävistä kuin kansalaiset keskimäärin maassamme.

### **Keski-Pohjanmaalla luotetaan neuvola- ja yleislääkäripalveluissa julkiseen palvelutarjontaan**

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen (sote-uudistus) yhteydessä on puhuttu valinnanvapaudesta. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että julkisesti rahoitettuja sosiaali- ja terveystalvveluja voisivat jatkossa tarjota asiakkaalle julkiset ja yksityiset toimijat (kuten yritykset, järjestöt ja säätiöt).

Seitsemästä palvelusta neljä on sellaisia, joissa julkiseen luotetaan enemmän kuin yksityiseen. Nämä ovat äitiys- ja lastenneuvolapalvelut (53 % valitsisi julkisen, 8 % yksityisen), yleislääkäripalvelut (53 % julkinen, 21 % yksityinen), hammashoitopalvelut (51 % valitsisi julkisen, 25 % yksityisen) ja ikääntyneiden kotihoito (36 % valitsisi julkisen, 28 % yksityisen).

Yksityisiin palveluihin kohdentuu enemmän kiinnostusta erikoislääkäripalveluissa (46 % valitsisi yksityisen, 32 % julkisen). Fysioterapiapalveluissa ja ikääntyneiden palveluasumisessa syntyy tasatulos. Julkiseen ja yksityiseen luottavia on käytännössä lähes yhtä paljon.

Keski-Pohjanmaalla asuvat luottavat yleislääkäri- ja hammashoitopalveluissa keskimäärää useammin julkiseen palvelutarjontaan verrattuna maan koko väestöön.

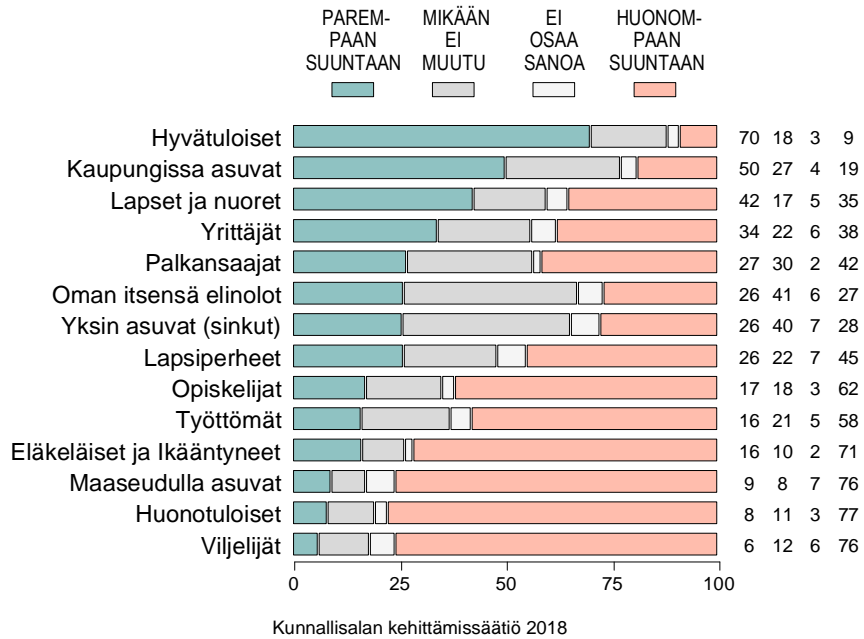
#### **Tutkimuksen toteutus**

Kunnallissalan kehittämssäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu internetpaneelissa toukokuussa 2018. Haastatteluja tehtiin Keski-Pohjanmaalla 103. Vastajat edustavat maakunnan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on Keski-Pohjanmaalla suurimmillaan lähes kymmenen prosenttiyksikköä suuntaansa.

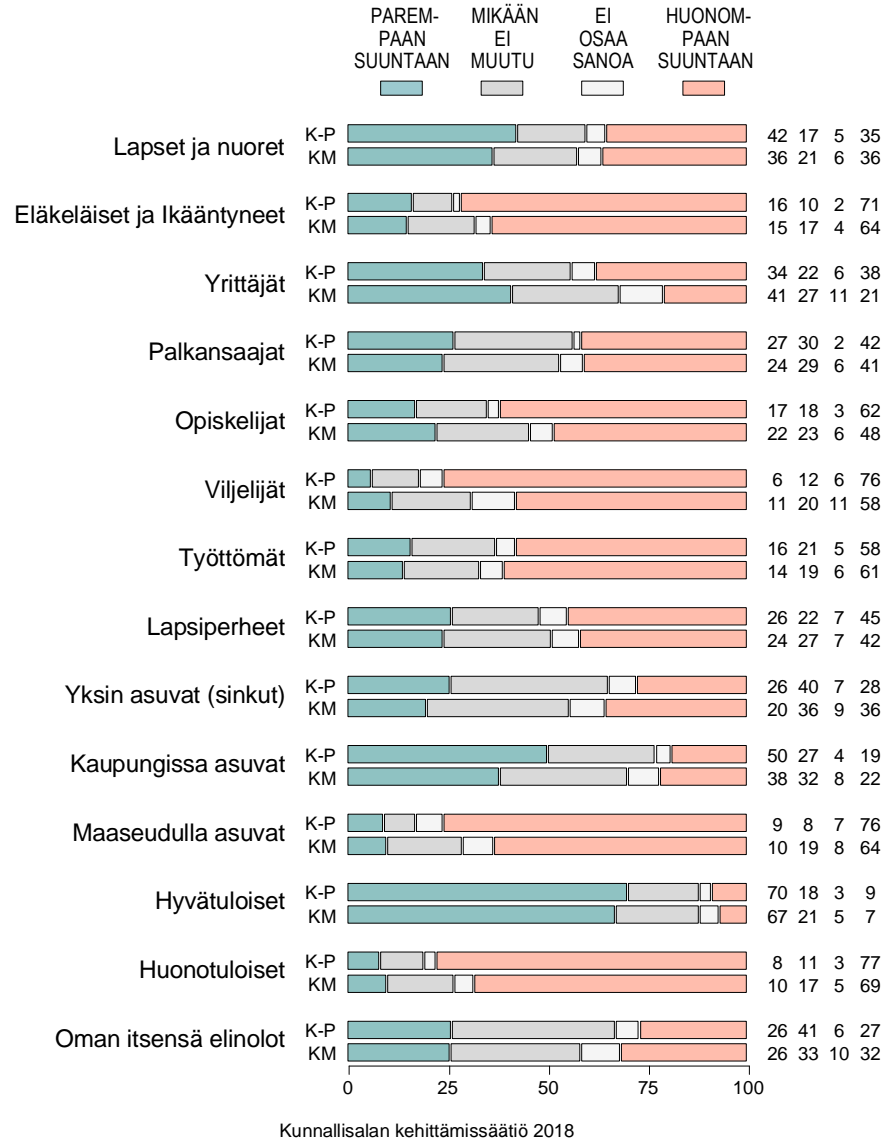
Maakunnan asukkaiden käsityksiä on verrattu koko maan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä edustavaan aineistoon. Koko maan väestöä edustava vertailuaineisto sisältää 6.193 haastattelua. Koko maata edustavassa aineistossa virhemarginaali on noin yksi prosenttiyksikkö suuntaansa.

**Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 – 570087.**

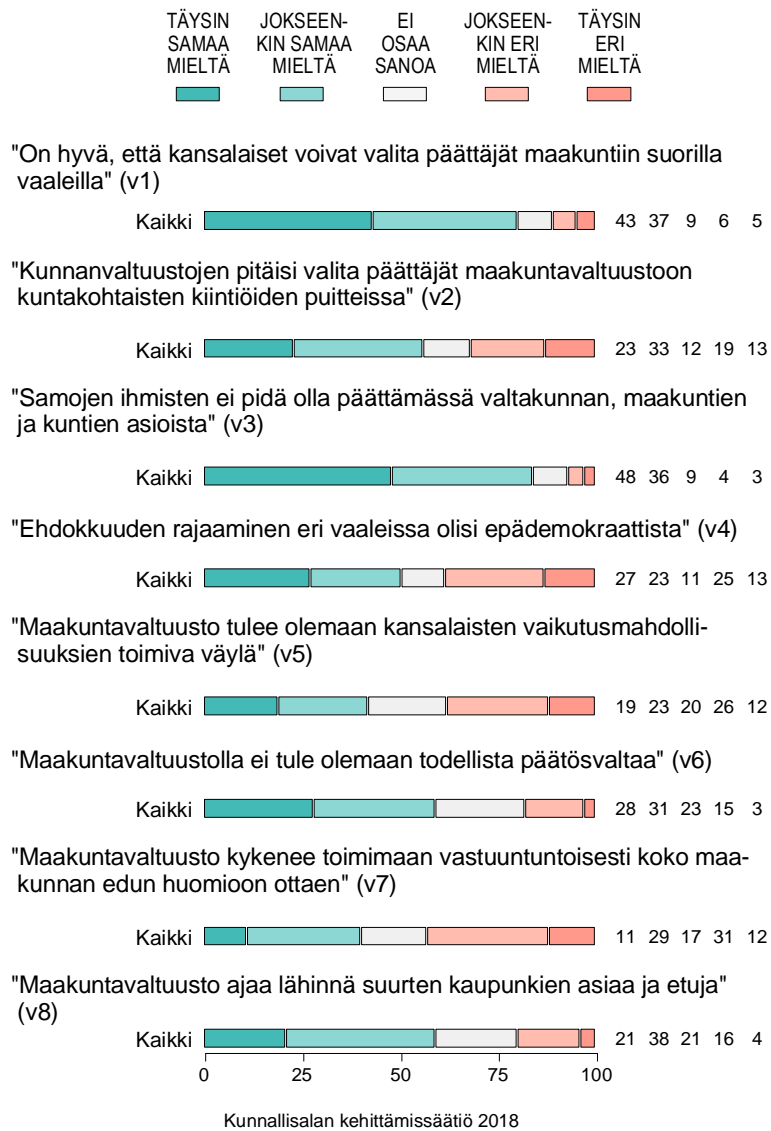
Kuvio 1-15. JOS AJATTELEE 10 VUOTTA ETEENPÄIN, MILLAISIKSI ARVIOI ERI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN OMASSA MAAKUNNASSAAN: KESKI-POHJANMAA (%).



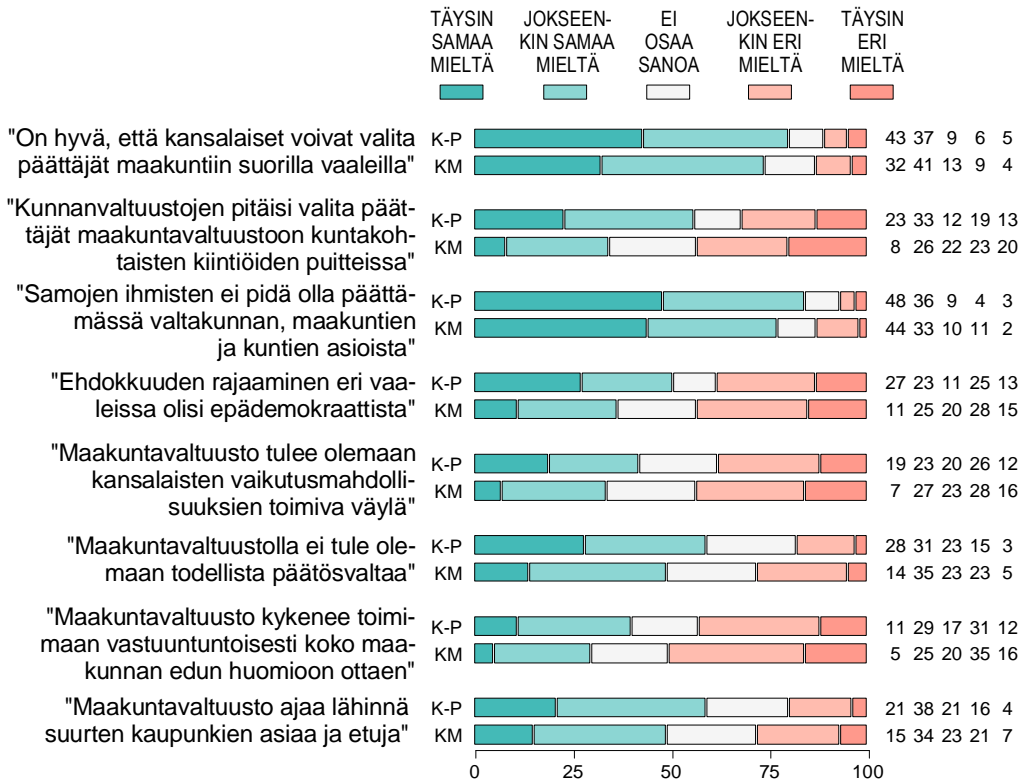
Kuvio 1-15v. MITEN ARVIOI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN  
MAAKUNNASSA: KESKI-POHJANMAA (K-P) vs. KOKO MAA  
(KM, %).



Kuvio 2-15. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: KESKI-POHJANMAA (%).



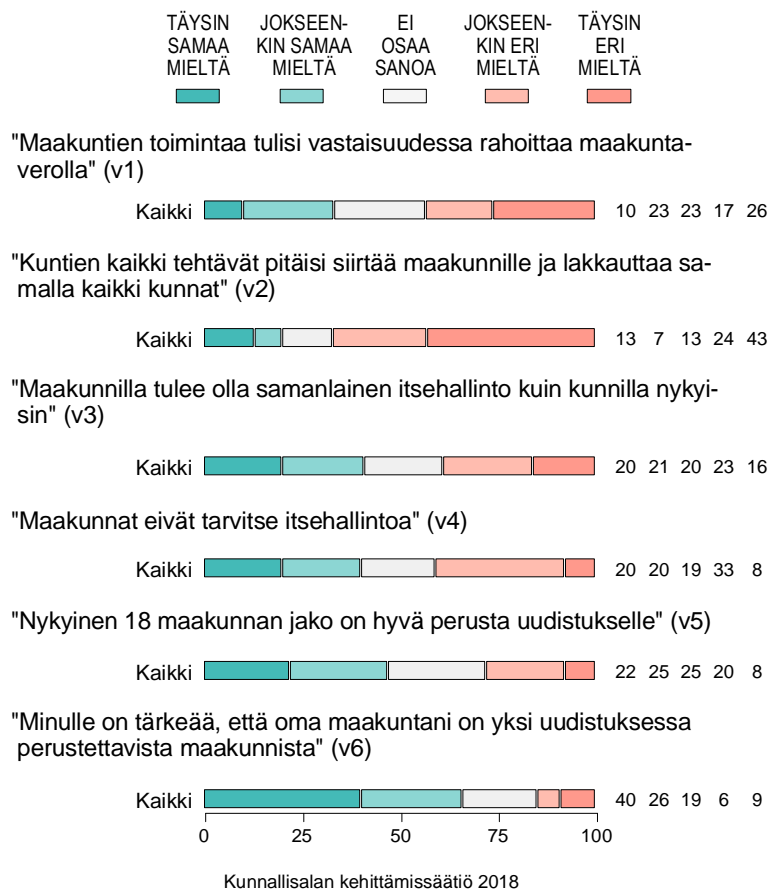
Kuvio 2-15v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: KESKI-POHJANMAA (K-P) vs. KOKO MAA (KM, %).



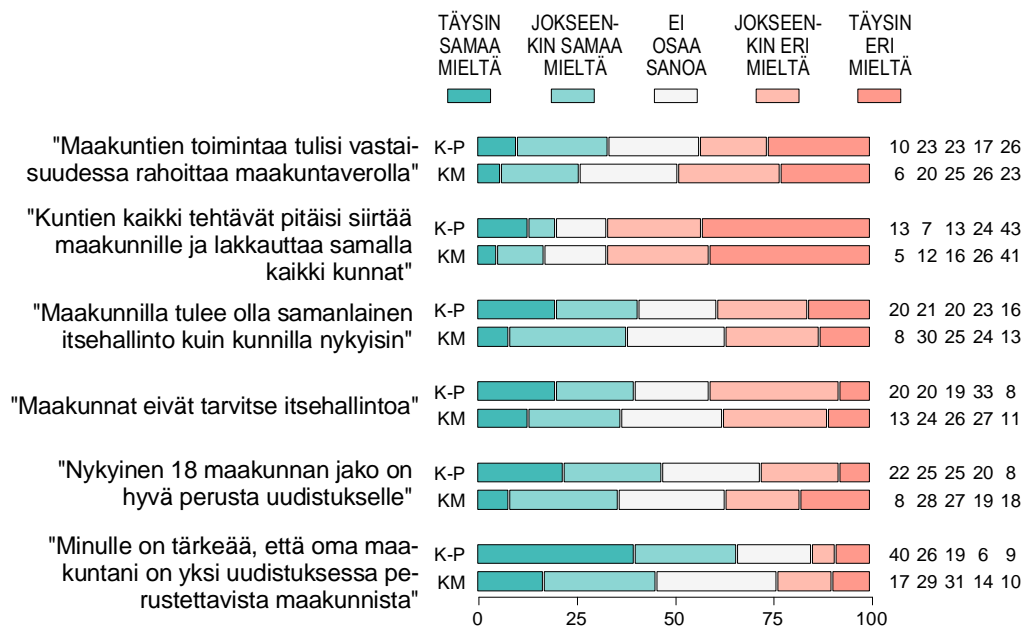
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018



Kuvio 3-15. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: KESKI-POHJANMAA (%).

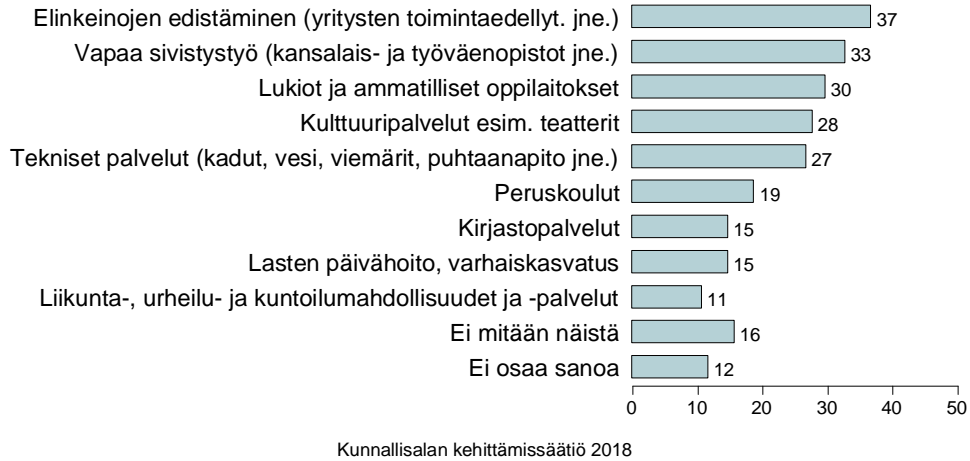


Kuvio 3-15v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: KESKI-POHJANMAA (K-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

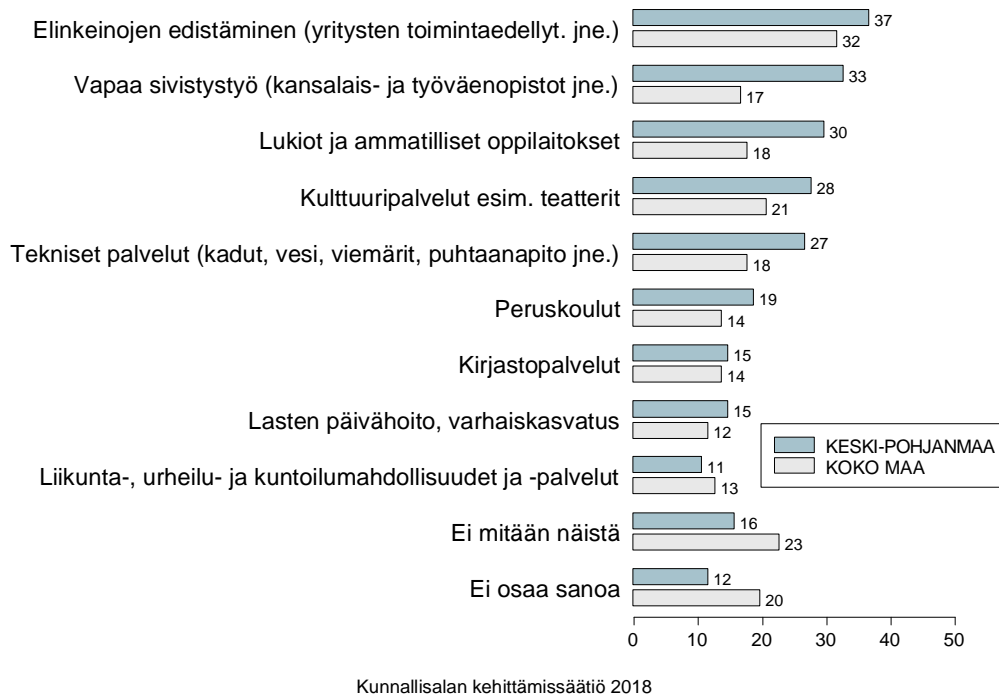


Kunnallisan kehittämissäätiö 2018

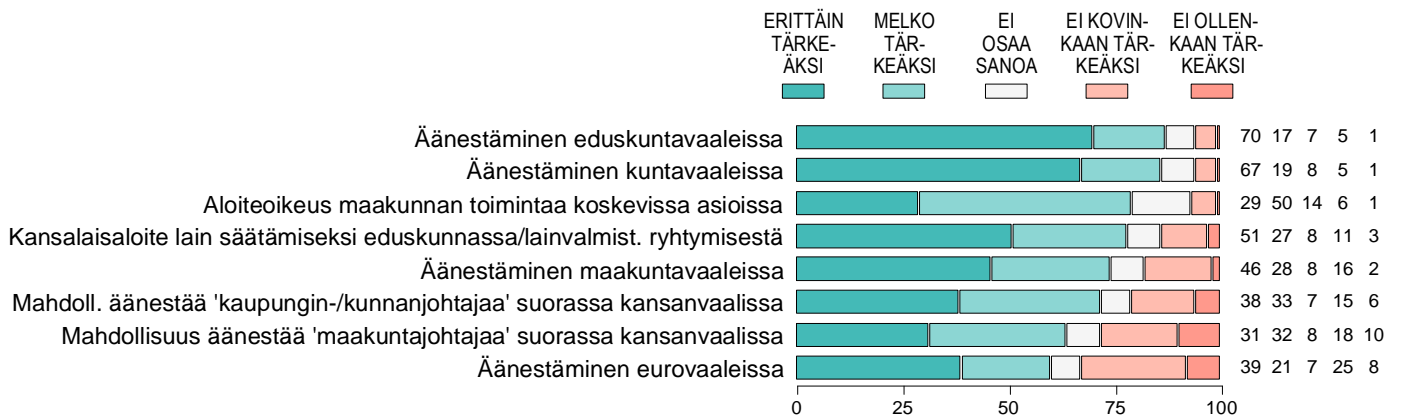
Kuvio 4-15. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: KESKI-POHJANMAA (%).



Kuvio 4-15v. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: KESKI-POHJANMAA vs. KOKO MAA (%).

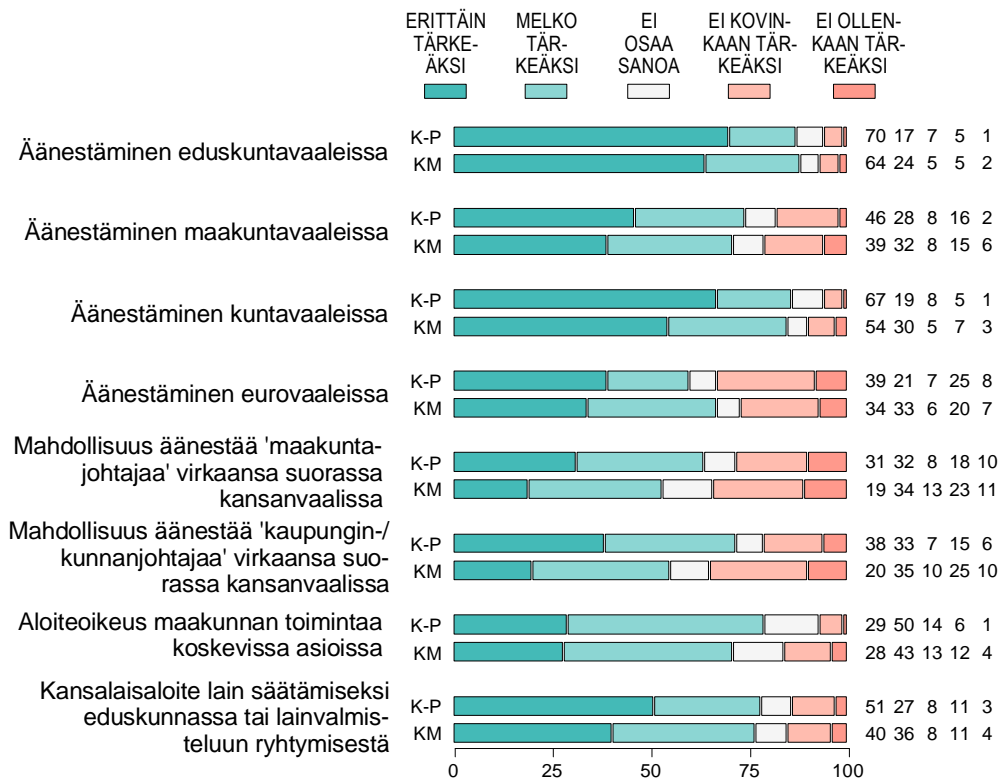


Kuvio 5-15. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: KESKI-POHJANMAA (tekstejä osin lyhennetty, %).



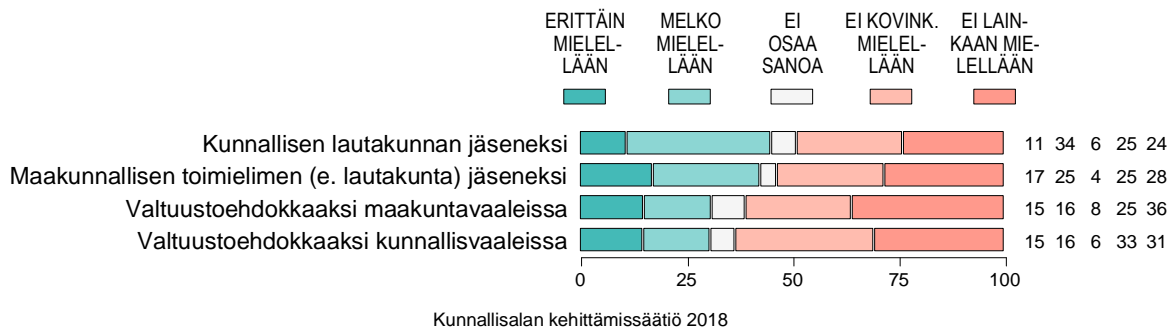
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 5-15v. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: KESKI-POHJANMAA (K-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

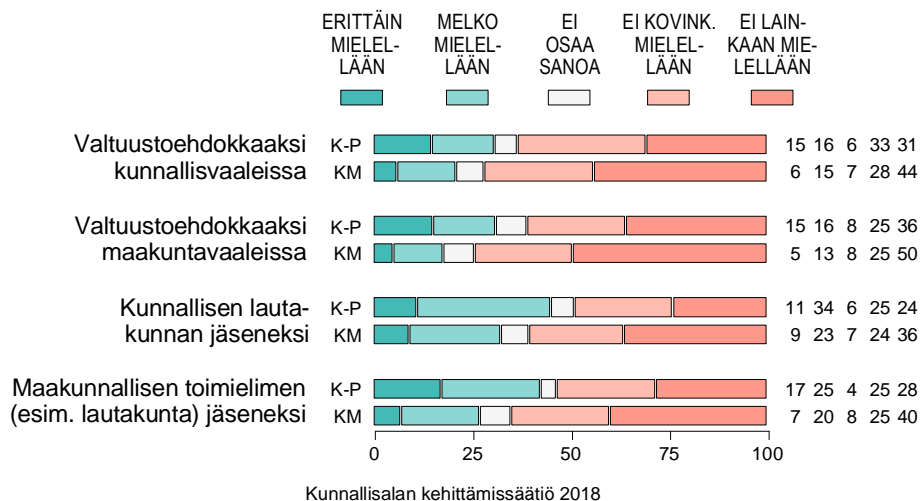


Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

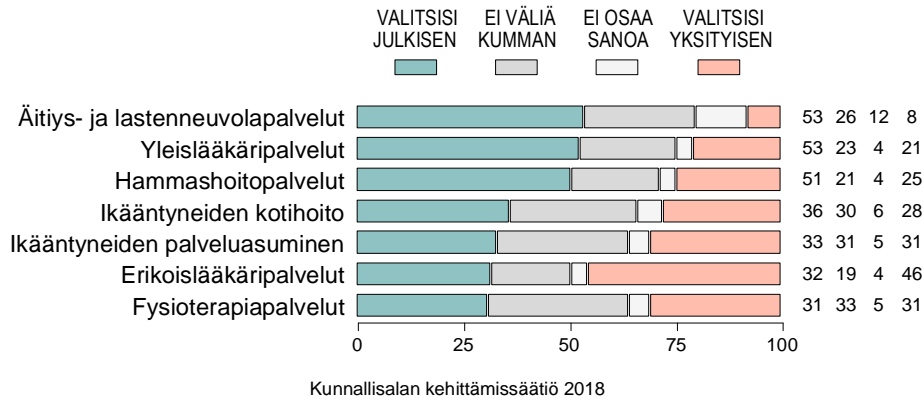
Kuvio 6-15. JOS ITSEÄ PYYDETTÄISIIN MUKAAN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: KESKI-POHJANMAA (%).



Kuvio 6-15v. JOS PYYDETTÄISIIN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: KESKI-POHJANMAA (K-P) vs. KOKO MAA (KM, %).



Kuvio 7-15. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, NIIN MITEN MENETTELSI: KESKI-POHJANMAA (%).



Kuvio 7-15v. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, MITEN MENETTELSI: KESKI-POHJANMAA (K-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

